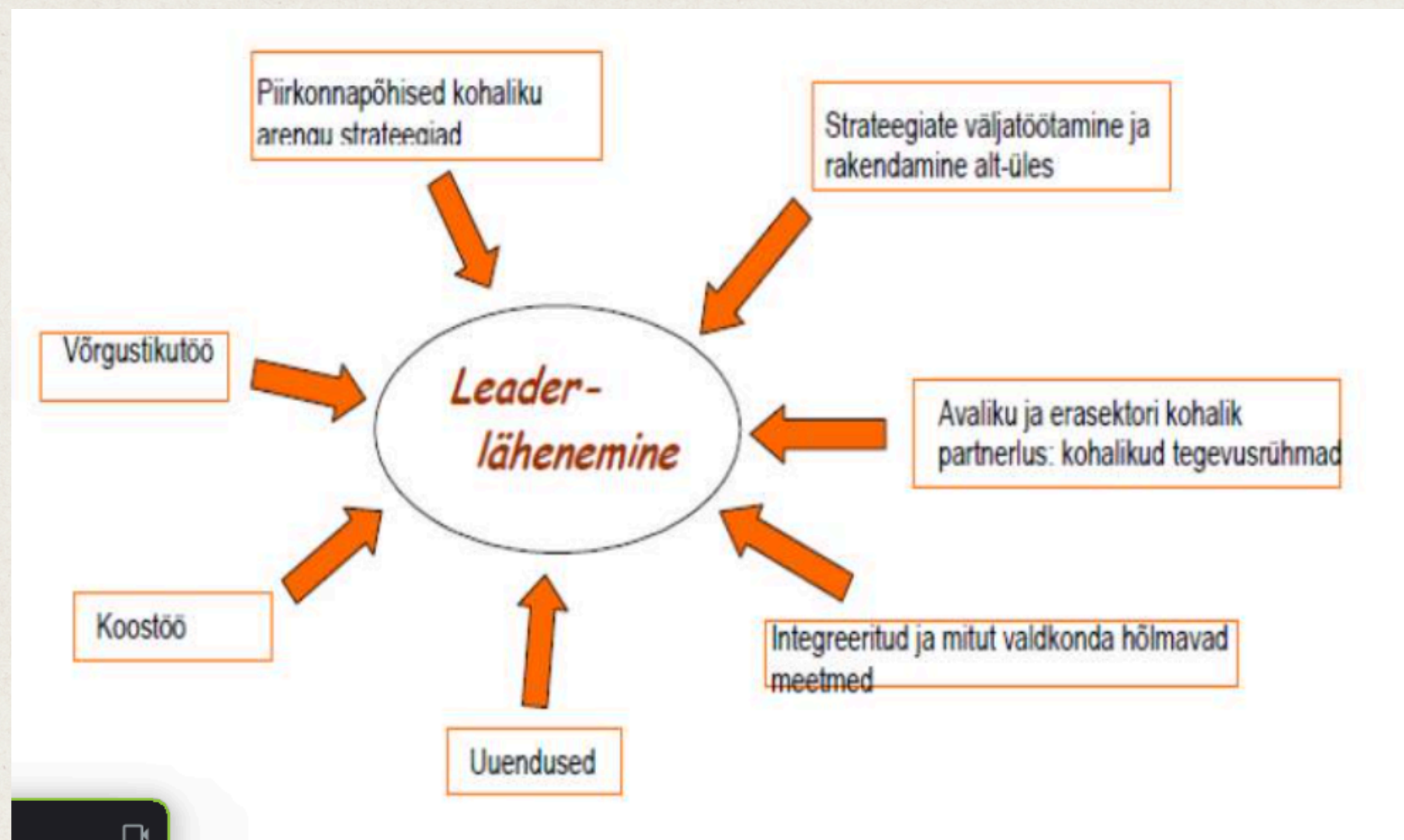

LEADERi lähenemisviisi kujunemine

LEADER võeti kasutusele 1991. aastal, on ELi osaluspõhine alt-üles meetod maaelu arengu edendamiseks. See keskendub kohalikele tegevusrühmadele, mis koosnevad kogukondade era- ja avaliku sektori liikmetest. Kohalikud tegevusrühmad motiveerivad kogukondi osalema kohaliku arengu strateegia väljatöötamises ning vastutavad kohalikele vajadustele vastavate projektide algatamise ja rahastamise eest.

LEADER põhineb seitsmel põhielemendil. LEADERi kohaselt on kohalikud elanikud parimad eksperdid, kes juhivad arengut oma territooriumil (alt üles lähenemisviis), millel on kohalik identiteet (piirkonnapõhine lähenemisviis). Kohalikud rühmad on sobivad, et leida kohalikele probleemidele kohalikke lahendusi, suudavad reageerida ning pakkuma kohaliku arengu jaoks uusi lahendusi (innovatsioon).

Õigusaktide hierarhia: Kust tulevad reeglid?

Reeglid ei ole juhuslikud, vaid tulenevad ülevalt alla liikuvast loogikast

Taotleja peaks alustama lugemist Rakenduskavast, sest see on kirjutatud kõige lihtsamal keeles, kuid tuleb arvestama, et selle taga on kõik ülemised tasandid.

PRIA määrus (LEADER-meede): Riiklikul tasandil kehtestatud raamistik, mis määrab üldised abikõlblikkuse reeglid ja nõuded. See on vundament, millele kõik toetub

SKK Strateegia 2023–2027: Kohaliku tegevusrühma koostatud visioon ja eesmärgid, mis on heaks kiidetud regionaalministeeriumi poolt. : See on Saaremaa kogukonna tahe. See ütleb, kuhu me tahame 2027. aastaks jõuda. Kui sinu projekt ei panusta strateegia eesmärkidesse, ei ole see toetatav.

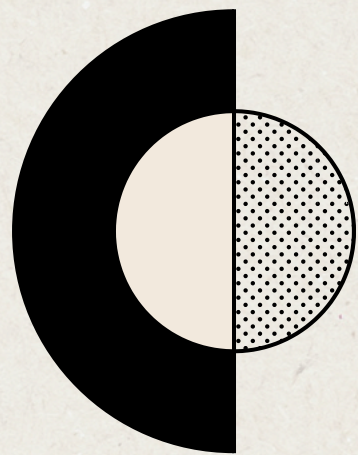
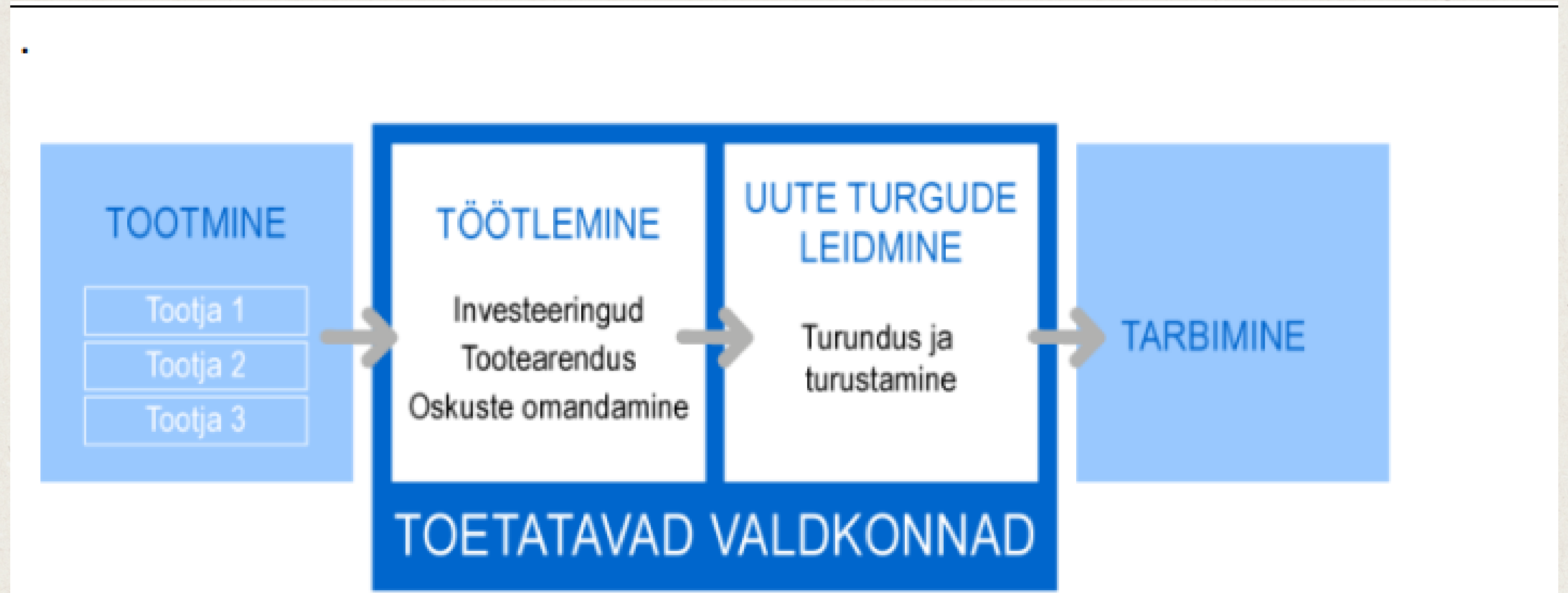
Meede 1 (Ettevõtluskeskkonna arendamine): See on strateegia "tööriist", mis tegeleb spetsiaalselt ettevõtluse ja kohaliku ressursi väärimisega.

Meede 2 (Elukeskkonna arendamine) See on strateegia "tööriist", mis tegeleb spetsiaalselt kogukonna arendamiseks.

Rakenduskava 2026: See on Sinu tähtsaim abimees. Siin on kirjas just selle aasta "mängureeglid":

- Täpsed kuupäevad (millal meetmed avanevad).
- Selle aasta eelarve (palju raha on jagamiseks).
- Spetsiifilised rõhuasetused just 2026. aastaks.

Toetatav valdkond

Investeering (Materiaalsesse või immateriaalsesse varasse)

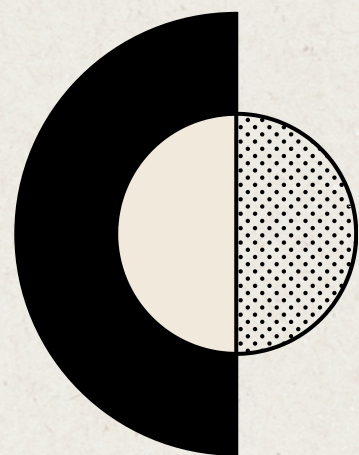
LEADER-kontekstis tähendab investeering reeglina füüsilise ja pikaajalise väärtusega vara loomist, ostmist või parendamist. See on suunatud ettevõtte või organisatsiooni baassuutlikkuse tõstmisele

Pehme tegevus (või Mittemateriaalne tegevus)

Pehmed tegevused on suunatud teadmiste, oskuste, koostöö või turunduse arendamisele. Need ei loo füüsilist vara, vaid pigem „inimkapitali“ või turupositsiooni.

Meetme rakendamise vajalikkus

MIKS me seda raha jagame -
aitab SUL oma projekti
paremini mõtestada.

MEEDE I

Ettevõtlus vajab hoogu, et tulla toime muutunud majanduskeskkonna ja demograafiliste väljakutsetega

Kohaliku ressursi väärimine: Piirkond vajab uusi lahendusi, et kohalik tooraine ja oskusteave ei jääks vaid toormeks, vaid saaks lisandväärtuse kohapeal

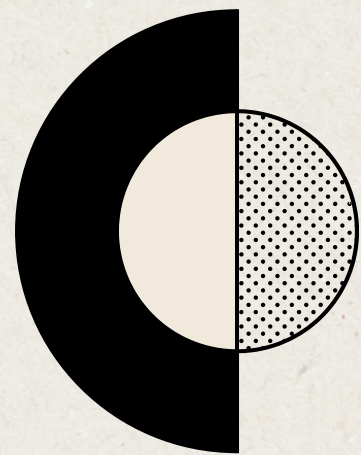
Konkurentsivõime tõstmine: Ettevõtted peavad käima ajaga kaasas, uuendama tooteid/teenuseid ja muutma tootmist efektiivsemaks (sh säästlik ja kestlik majandamine)

Töökohtade tarkus: Vajadus on mitte lihtsalt töökohtade, vaid "targemate" ja tulusamate töökohtade järele, mis tagavad inimeste eneseteostuse ja sissetuleku maapiirkonnas

Võrgustumine: Meede soodustab koostööd ja ühistegevust

Meetme eesmärk ja oodatavad tulemused

MIDA me saavutada
tahame. Siit leiad
kinnituse, et Sinu
idee sobib
programmi.

MEEDE I	
Eesmärk on luua konkurentsivõime saareline ettevõtluskeskkond. Toetuse abil peavad taotlejad saavutama reaalse hüppe oma majandustulemustes ja lisandväärtuses	
• Oodatavad tulemused MEIE MÕÕDIKUD• Uued ja parendatud tooted/teenused:• Efektiivsus: projektid, mis on suunatud ettevõtte tööprotsesside tõhustamisele ja kaasajastamisele.• Jätkusuutlikkus: Rakendatud on kestva ja säästva majandamise põhimõtteid (nt ressursisääst).	
• Sa ei pea saavutama kõiki tulemusi	

Meede 1 toetatavad tegevused

- 01 Põhivara soetamine ja paigaldamine: Uued seadmed, masinad ja tehnoloogilised liinid, mis on vajalikud kohaliku tooraine väärindamiseks või teenuse pakkumiseks
- 02 Ehitiste rajamine ja rekonstrueerimine: Tootmishoonete, ladude või teeninduspindade ehitus, laiendamine või moderniseerimine
- 03 Digitaliseerimine ja automatiseerimine: Riist- ja tarkvara soetamine, mis muudab tootmisprotsessi või teenuse osutamise efektiivsemaks (nt nutikad laosüsteemid, broneerimissüsteemid).
- 04 Tootearendus ja turundus: Uute toodete prototüüpimine, disainilahendused, kaasnev turundus
- 05 Energiasääst ja nõ. rohepööre: Investeeringud, mis vähendavad ressursikulu (nt päikesepaneelid omatarbeks tootmishoonele)
- 06 Ühistegevus: Koostööprojektid mitme ettevõtja vahel, et luua ühine teenuspakett või logistiline lahendus

Meede 1 on suunatud investeringutele, mis tõstavad ettevõtte lisandväärtust ja soodustavad koostööd.
2026. aastal on fookuses "nutikas saareline majandus"

Lisaks Investeeringu tegemisega otseselt seotud kaasnevaid tegevusi (ettevalmistav töö): vastavalt LEADER-määruse § 24 lõikele 3 on kaasnevad tegevused ehitise ehitamisega kaasnev keskkonnamõju hindamine, energiaaudit, teostatavusuuring, projekteerimistöö ja projekteerimiseks vajalik ehitusgeoloogiline ja -geodeetiline uurimistöö, samuti koolitus, omanikujärelevalve ja muinsuskaitseline järelevalve ning turundustegevus, sealhulgas turu-uuring kuni 15% investeeringu abikõlbliku kulu maksumusest

Meede 1

Mittetoetatavad tegevused ja kulud

PRIA Määrus: See on "seaduse jõud". Kui määrus ütleb, et kulu on mitteabikõlblik, siis ei saa seda muuta. See on vundament

- 01** Käibemaks: Juhul, kui taotlejal on õigus see seaduse alusel tagasi saada
- 02** Maa ja kinnisvara ost: Toetust ei saa olemasoleva maa või hoonete ostmiseks
- 03** Sõiduautod: Tavapärase sõiduautod (v.a. eriotstarbelised sõidukid, mis on vältimatud teenuse osutamiseks, nt külmikauto toiduainete veoks)
- 04** Jooksvad kulud: Rent, töötasud (v.a. projektijuhtimine teatud tingimustel), bürootarbed, sidekulud, kütus

Mittetoetatavad tegevused:

- 05** Asendusinvesteering: Tegevus, mis lihtsalt asendab vana seadme uuega ilma mahtu või kvaliteeti tõstmata (puudub arenguhüpe)
- 06** Litsentsid ja load: Tavapärase tegevusloa hankimine või sertifitseerimine, mis on seadusega niikuinii kohustuslik
Projektid väljaspool piirkonda: Investeeringud ja
- 07** tegevused, mis ei toimu Saarte Koostöökogu tegevuspiirkonnas või ei too piirkonnale kasu

08 Majutuskohtade loomine ja sisustamine.

09 Põllumajandustootmine (v.a. väikeväärimine)

NÕUDED TAOTLUSELE JA TAOTLEJALE

Sihtrühm:

- Ettevõtted (mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted), sh füüsilisest isikust ettevõtjad.
- Kolmanda sektori organisatsioonid (MTÜ-d, sihtasutused), kui projekt on suunatud ettevõtluse arendamisele või kohaliku ressursi väärimdamisele ärilisel eesmärgil.
- Kohalikud omavalitsused.

Esitatavad dokumendid:

- Projektitoetuse taotlusvorm (täidetakse PRIA e-teenuse keskkonnas).
- SKK meede 1 täiendav taotlusvorm (siia lisa viide, kust selle saab).
- Majanduslik mõju analüüs ja finantsprognosis (vähemalt 3-aastane).
- Hinnapakumised (vt täpsemaid nõudeid SKK kodulehelt).

Taotluste hindamine:

Taotlusi hindab SKK hindamiskomisjon. Taotlus peab vastama üldistele hindamiskriteeriumitele (JAH/EI) ja seejärel hinnatakse seda täiendavate hindamiskriteeriumite alusel.

Täiendavad hindamiskriteeriumid (2026. aasta prioriteedid):

- Mõju kohapealse tooraine ja/või oskusteabe väärimdamisele.
- Mõju kestva ja säästva majandamise eesmärkide saavutamisele.
- Mõju ringbiomajanduse ja säästva metsamajanduse edendamisele. (Uus prioriteet!)
- Projekti uuenduslikkus/nutikus.
- Taotleja elluviimisvõime.

**üks taotlus taotleja kohta ühes
voorus;**

**Toetuse minimaalne suurus:
4000 eurot.**

**Toetuse maksimaalne
suurus: 50 000 eurot.**

**Minimaalne toetuse määr: 15%
abikõlbliku kulu maksumusest,
max 60%**

Kuidas täita taotlust edukalt?

Majanduslik mõju - võtmesõna 1 meetmes

Toetus on mõeldud arenguhüppeks. Kui projektis puudub selge seos investeeringu ja majandustulemuste paranemise vahel, on projekti rahastamise tõenäosus madal.

Lisandväärtuse kasv

Projekti abil peab ettevõtte hakkama looma midagi väärtuslikumat

Kestev ja säästev areng

Ettevõtte kaasajastamine peab olema "roheline" nutikusest

Targad ja tulusad töökohad

Kirjelda töö sisu (targem, tulusam)

Majanduslik mõju - võtmesõna 1 meetmes

Ära kirjuta ainult sellest, mida sa ostad (seade, ehitus), vaid kirjuta sellest, mida see ost sulle toob. Kui projekti tulemusena ettevõtte majandusnäitajad ei parane, on projekti hindepunktid madalad, kuna meede 1 eesmärk on Saaremaa ettevõtluse tugevdamine, mitte lihtsalt kulude katmine.

Tulubaasi suurenemine (Käibe kasv)

Taotleja peab selgitama, kuidas investering toob sisse rohkem raha. Küsimus: Kuidas täpselt see projekt suurendab teie müügitulu järgmise 2 aasta jooksul?

- Uued turud: "Tänu uuele pakendusliinile saame müüa tooteid jaekettidesse, kuhu meil varem hügieeninõuete või pakendi välimuse tõttu võimalus puudus."
- Tootmismahu kasv: "Uus seade võimaldab toota 50% rohkem toodangut sama ajaga, mis katab seni täitmata tellimused."
- Teenuse väärtuse kasv: "Kvaliteetsem seade võimaldab küsida teenuse eest kõrgemat hinda."

Kulude kokkuvõid (Efektiivsus)

Alati ei pea käive kasvama, mõju võib tulla ka kulude vähenemisest. Küsimus: Kui projekt on suunatud protsesside tõhustamisele, siis milline on prognoositav sääst (eurodes või protsentides) ressurssidele (tööaeg, energia, tooraine)?

- Ressursisääst: "Uus ahi tarbib 30% vähem elektrienergiat, mis vähendab püsikulusid X eurot aastas."
- Tööjõukulu optimeerimine: "Automaatliin asendab käsitööd, võimaldades olemasolevatel töötajatel tegeleda keerukamate ja tulusamate ülesannetega"

projektile peab olema lisatud lihtsustatud finantsprognoos. See paneb Sind Exelis iseenda jaoks läbi mõtlema, kas see investering on majanduslikult põhjendatud.

Lisandväärtuse kasv

Müügitulu - (Tooraine + Sisseostetud teenused + Muud otsesed kulud) = Lisandväärtus

See on väärtus, mille ettevõtte loob oma tööjõu, teadmiste ja tehnoloogiaga. Lisandväärtuse kasv tähendab, et pärast investeringut suudad sa samast kogusest toorainest või samade töötundidega luua midagi palju väärtuslikumat. Kasv tekib siis, kui teed rohkem, paremini või kallimalt.

Tooraine väärimine (Materiaalne kasv)

- Enne: Saarlane müüb puud (madal lisandväärtus).
- Pärast (Meede 1 abil): Ettevõtte ostab puidutöötlemisseadmed ja hakkab tootma disainmööblit.
- Selgitus: Palgi hind on madal, aga disainmööbli hind on kõrge. Vahe (lisandväärtus) tekib tänu masinale ja meistri oskustele.

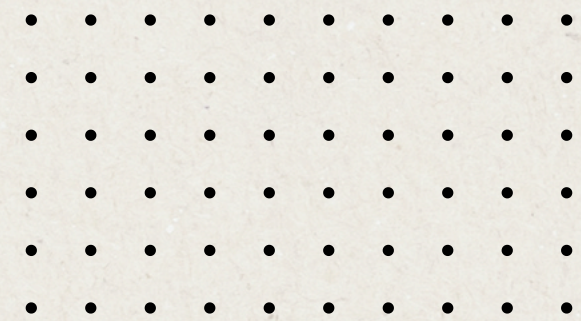
Protsessi efektiivsus (Ajaline kasv)

- Enne: Käsitöölane valmistab 1 kampsuni nädalas (kõrge kulu toote kohta).
- Pärast (Meede 1 abil): Ettevõtte soetab nutika kudumismasina, mis võimaldab toota 10 kampsunit nädalas, säilitades kvaliteedi.
- Selgitus: Kuna ühe kampsuni peale kulub nüüd vähem tööaega, kasvab lisandväärtus töötaja kohta. Ettevõtte teenib rohkem tulu sama ajaressursiga.

Teenuse taseme tõstmine

- Enne: Turismitalu pakub ainult ööbimist.
- Pärast (Meede 1 abil): Talu rajab kohaliku toidu õpikoja ja interaktiivse muuseumi-nurga.
- Selgitus: Teenus muutub unikaalseks. Klient on nõus maksma elamuse eest rohkem kui lihtsalt voodikoha eest. See "elamuse hind" ongi lisandväärtus

Taotlemise “checklist” taotlejale

Loe läbi Rakenduskaava. Veendu, et Sinu projektidee vastab Meetme 1 eesmärkidele.

Valmista ette täiendav taotlusvorm. Leia see SKK kodulehelt ja täida hoolikalt. Tule sellega NÕUSTAMISELE

Koosta finantsproгноos. Prognoosi oma ettevõtte majandustulemusi järgmiseks 3 aastaks

Kogu hinnapakumised. Võrdle erinevaid pakumisi ja vali majanduslikult soodsaim.

Täida projektitaotlus PRIA e-teenuse keskkonnas. Logi sisse ja täida kõik väljad.

- Laadi üles finantsproгноos. Ära unusta lisada hinnapakumisi.
- Esita taotlus õigeaegselt. Jälgi taotlusvoorude ajakava.

Mis on turundustegevus LEADER-määruses?

Vastavalt LEADER-määruse § 24 lõikele 2 on turundustegevus, sealhulgas turu-uuring, nimetatud kui kaasnev tegevus ehk ettevalmistav töö.

See tähendab, et turundus ei ole tavaliselt iseseisev põhitegevus, vaid peab olema otseselt seotud ja toetama mõnda põhiinvesteeringut või ühistegevust.

2. Millal võib turundust teha ühisprojekti raames? Turundus on ühise toote/teenuse arendamise osa SKK strateegia toetab „uute toodete ja teenuste turuletoomist“ ja „ühistegevuse elluviimist“. Kui ühisprojekti eesmärk on luua ja turule tuua uus ühine toode või teenus, siis on selle turundamine abikõlblik.

- Näide: Viis turismitalu loovad ühise "Saaremaa Elamustuuri" paketi (ühine teenus). Selle raames on lubatud koostada ühine veebileht, trükkida brošüüre ja teha sotsiaalmeedia reklaami (turundustegevus) ning minna messile.

3. Piirangud ja nõuded turundustegevusele ühisprojekti

1. Otsene seos eesmärgiga: Turundustegevus peab olema otseselt vajalik ühisprojekti eesmärgi saavutamiseks (nt uue ühise teenuse turuletoomiseks).

2. Kulude mõistlikkus ja sihtotstarbelisus: Kulud peavad olema mõistlikud, majanduslikult soodsaimad ja üksikasjalikult kirjeldatud.

3. Ühine kasu: Turundus peab tooma kasu kõigile ühisprojekti partneritele, mitte ainult ühele.

4. SKK strateegia prioriteetid: Ühisprojekt ja selle turundus peavad panustama SKK strateegia eesmärkidesse, nt kohaliku tooraine väärimisele või/ning koostöö arendamisele.

P

PRAKTILINE NÄIDE: ELAMUSTUUR SAAREMAAL ("PEHME" ÜHISPROJEKT)

Võtame detailsemalt ette "pehmete" ühisprojektide klassikalise näite:

Projekti sisu: Avatud ettevõtete promo (töötoad, ringkäigud, degusteerimine), mille tulem on müügiedendus ja teavitustegevus.

Tulemus: Arengukava/ prototüüpi, mudeli väljatöötamine.

Vahetulemused: juhtrühma kokkusaamised organiseeritud regulaarse bussituuri väljatöötamine

Tegevus: Piloteerimine teatud aja vältel. Teavitava kodulehe loomine, sotsiaalmeedia kampaania.

Kokkuvõtte koostamine, eksperdi kaasamine.

4.1. Projekti tegevuste liigitamine ja abikõlblikkus

A. Põhitegevus (§ 24 (3)): Uue teenuse väljatöötamine ja piloteerimine

See on projekti sisu – uue teenuse ("Saaremaa Elamustuur") käivitamine.

Abikõlblikud kulud (näited):

Projekti koordineerimine: Projektijuhi tasu, kes lepib kokku marsruudid ja partnerite osaluse.

Bussitranspordi rentimine: Kulud bussi rentimiseks piloteerimise perioodil.

Töötubade ja degusteerimiste otsesed kulud: Materjalid, tooraine, mis tekivad piloteerimise käigus, kui neid ei kaeta piletimüügist.

Metoodika väljatöötamine: Ringkäikude ja programmide sisu loomine.

B. Kaasnevad tegevused (§ 24 (2)): Turundus ja teavitamine

Teavitava kodulehe loomine ja sotsiaalmeedia kampaania on turundustegevused.

Abikõlblikkus: JAH, kuna need on otseselt seotud ja vajalikud uue teenuse (bussituuri) turuletoomiseks.

4.2. Piirangud ja nõuded sellele projektile

15% piirang: EI RAKENDU. Kuna projekt ei sisalda ehitust ega seadmete ostmist, võivad turunduskulud olla suuremad kui 15% projekti kogumaksumusest.

Kulude mõistlikkus: SKK hindamiskomisjon hindab, kas piloteerimise perioodi pikkus (nt 3 kuud vs 12 kuud) ja transpordikulud on mõistlikud.

Ühine kasu: Projekt peab tooma kasu kõigile partnerettevõtetele.

Piloteerimise periood: Toetust antakse teenuse käivitamiseks ja piloteerimiseks "teatud aja vältel". Pärast projekti lõppu peab teenus muutuma isemajandavaks.

Kodulehe olemus: Tavalist teavitavat kodulehte (nt WordPressi põhi) peetakse turunduskuluks (§ 24 lõige 2). Kui see oleks unikaalne

Äitähh

VÕTA ÜHENDUST

E-mail sulvi.munk@skk.ee

Phone 56210102

www.skk.ee